

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України
Національний університет фізичного виховання і спорту України
Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Харківська державна академія культури

ТЕНДЕНЦІЇ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА У КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНО-ОСВІТНІХ ПРОЦЕСІВ

Збірник матеріалів
II Всеукраїнської науково-практичної конференції
22-24 травня 2025 року

Полтава 2025

4. Стандарт вищої освіти. Галузь знань 02 Культура та мистецтво, спеціальність: 024 Хореографія. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/024-Khoreohrafiya-bakalavr.28.07.pdf>

5. Про затвердження Переліку спеціалізацій деяких спеціальностей галузі знань В "Культура, мистецтво та гуманітарні науки" з підготовки здобувачів фахової передвищої та вищої (ступені бакалавра, магістра) освіти для державної підтримки сфери культури, зокрема розміщення державного замовлення : Наказ Міністерства культури та стратегічних комунікацій України № 369 від 28.04.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-25>.

Гірбасова Т.О.

студентка *Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

Горголь П.С.

заслужений працівник культури України, доцент,
завідувач кафедри хореографії і танцювальних видів спорту
*Національного університету «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»*

ЕВОЛЮЦІЯ ТАНЦЮВАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ: ВІД КЛАСИКИ ДО CONTEMPORARY

Класичний балет, що досяг свого розквіту у XIX столітті, сформував сувору академічну техніку, засновану на принципах виворітності (*en dehors*), вертикальної орієнтації тіла, чіткості ліній, високої підготовки стопи (*pointe work*) та фіксованих позицій рук і ніг. Ця техніка є *highly codified* і спрямована на створення ілюзії легкості, подолання гравітації та відтворення ідеалізованих

форм. Вона заклала універсальний фундамент для професійної підготовки танцівників на багато десятиліть [1].

Поява contemporary dance на початку ХХ століття (через проміжні форми модерн-танцю) стала своєрідною відповіддю на обмеженість академічних канонів. Пошук більш природних, емоційно виправданих та індивідуалізованих форм виразності призвів до перегляду ставлення до тіла, простору та взаємодії з підлогою. Техніка contemporary dance характеризується різноманіттям підходів (техніки Грехем, Каннінгема, реліз-техніка, флор-ворк тощо), використанням ваги тіла, дихання як імпульсу до руху, роботою в партері, дослідженням можливостей артикуляції хребта та суглобів, а також включенням падінь та перекатів [2].

Ключові відмінності між техніками полягають у принципах роботи з вагою (подолання гравітації vs. використання гравітації), орієнтації у просторі (вертикаль vs. багатовекторність, робота з підлогою), використанні центру тіла (підтягнутий центр vs. активний, рухливий центр), а також у ставленні до codified movement vs. exploration and release [2, 3].

Водночас, сучасна хореографічна практика демонструє не протистояння, а активний діалог та синтез технік. Класична база часто розглядається як необхідний фундамент для формування сильного, контрольованого тіла, здатного виконувати складні рухи contemporary vocabulary. Відбувається взаємне збагачення: contemporary привносить у класику нові принципи роботи з вагою та простором, тоді як класика забезпечує contemporary дисципліну, силу та чіткість [3]. Цей синтез є характерною рисою сучасної технічної підготовки танцівників [4].

В Україні еволюція танцювальної техніки від класики до contemporary відображає загальносвітові тенденції. Вітчизняні хореографічні навчальні заклади поступово інтегрують сучасні техніки у свої програми, а незалежні колективи та хореографи активно розвивають contemporary dance, експериментуючи з різними технічними стилями та створюючи оригінальні постановки, що демонструють синтез форм [4, 5].

Еволюція танцювальної техніки від класичного балету до contemporary dance є об'єктивним процесом, що відображає розвиток хореографічного мистецтва від суворих академічних канонів до свободи пошуку та вираження. Цей шлях характеризується розширенням рухового словника, зміною принципів роботи з тілом та простором, а також активним синтезом різних технічних підходів у сучасній практиці. Розуміння цієї еволюції є життєво важливим для сучасної хореографічної освіти та творчості.

Перспективи подальших досліджень включають глибший аналіз конкретних методик викладання contemporary dance в Україні, вивчення впливу технічної еволюції на стан здоров'я та професійне довголіття танцівників, а також дослідження процесів формування унікальної української школи contemporary dance.

Список використаних джерел:

1. Мельник А. І. Класичний танець як фундамент професійної підготовки хореографа: історичний та сучасний аспекти. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2020. № 1. С. 118–122.
2. Ковальчук Л. В. Техніки contemporary dance: особливості та принципи формування рухового словника. *Мистецтвознавчі студії*. 2021. № 3. С. 45–52.
3. Поліщук І. М. Синтез класичної та сучасної танцювальних технік у підготовці артистів балету ХХІ століття. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури*. 2019. Вип. 43. С. 211–218.
4. Ткаченко О. В. Розвиток contemporary dance в Україні: пошук власної ідентичності та технічної мови. *Культура і сучасність*. 2022. № 2. С. 87–93.
5. Марченко С. П. Педагогічні аспекти викладання сучасних танцювальних технік на основі класичної бази. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школі*. 2023. № 88. С. 156–160.